

FØLELSE AV TID: Mose har stor verdi i japanske hager.

MINIATYR: Åsmund Bergwitz fikk hjelp av Ekuko Naka, Cathrine Sparre, Fredrik Millstein, Mark Pearce Verløy og FLOS lysdesign til å installere japansk hagekunst på hagemessen på Lillestrøm i april. (Foto: Privat).

Dyrker mose til hagen

■ Mange kjemper en innbitt kamp mot mose i hagen.

Anleggsgartner Åsmund Bergwitz (44) vil ha mose i sin.

Beate Kold Hansen
beate.kold.hansen@ringblad.no

I flere år har Åsmund Bergwitz drømt og planlagt japansk hage rundt Hole Artcenter og privat bolig i Utstranda 665 på Nes i Hole. Nå er det like før oppstart av første del - takhage på kunstsenteret - som skal stå ferdig midt i juni.

På baksiden av kunstsenteret dyrkes mose. I zenfilosofien gir mose en følelse av tid og grønt er fargen for oppvåkning, håp og selve livets prosesser. En viktig del av anleggsgartnerens unike hage i norsk sammenheng.

- Japan har over 1000 års tradisjon med grunnleggende og universelle prinsipper for estetikk innen kunst, har utviklet et minimalistisk og kraftfullt formspråk der prinsippet «less is more» står sentralt. Virkemidler for å skape en japansk hage er blant annet forming av

landskapet, naturstein, skulpturer, mose, utvalgt vegetasjon og subtilt lysdesign. Perspektiv, kontraster, bevegelse og skyggeeffekter gir hagen spenning og kvalitet. Halvparten av komposisjonen skjer på tegnebordet, resten skjer ute i realiteten, der naturen får lov til å påvirke detaljer og finish.

Betong

Bergwitz studerte hagebruk og landbruk i Hardanger og på Voss. Og så leste han boken «A japanese touch for your garden» for cirka 20 år siden. Boken kombinert med arbeid vekket interessen for japanske hager.

- Jeg arbeidet med anlegging av tusenvis av kvadratmeter med belegningsstein i betong, store «plenørkener» og uendelige kilometer med kantstein. Dette fikk meg til å føle at den kreative delen av faget, som var utgangspunktet for min interesse, var fraværende.

Til Japan

Bergwitz dro til opprinnelseslandet og studerte japanske hager i ett år.

- Japanske hager er basert på en dypere forståelse av naturens estetikk og formspråk. Hvert landskap har sine særeg-

JAPANSK HAGE: Åsmund Bergwitz ved Hole Artcenter starter på taket når han setter i gang med å lage zenhage.

ne kvaliteter og forteller om millioner av år med geologisk aktivitet, erosjon og klima som har formet landskapet og utviklet oss som mennesker. Hardt klima, vind, frost og is preger vegetasjon og landskap, slik at det får karakter og patina. Det kan for eksempel være en forblåst furu med karakteristiske greinvinkler for å stå imot vinden.

Hagemesse

På hagemessen på Lillestrøm i april satt Bergwitz opp en 100 m² installasjon ved navn «Hage som kunstform». En miniatyr av det 7.000 m² store land-

art-prosjektet som er planlagt på Hole Artcenter. God assistanse fikk han fra fem kreative venner, som også skal hjelpe til i Hole. Bergwitzs presentasjon fikk stor oppmerksomhet.

- Responsen var ofte først overraskelse, så stillhet og så kom kommentarene. At mosen er vakker, tydelige skygger på mosen, tempelfølelse, lyst til å gå inn og forsvinne i landskapet, assosiasjoner til Kittelsen og «dette er jo sånn det er i Norge», var det vi fikk høre.

Et fristed

- Zenhagen oppsto for cirka 800 år siden, som en reaksjon

på et stresset japansk samfunn med krig og maktkamp. Zenhagen er et fristed - et pusterom med enkle balanserte elementer. Beskrivelse av en vellykket komponert japansk hage blir ofte uttrykt som opplevelsen av ro, at ting «faller på plass» og intuitivt føles riktig.

Og en trenger ikke hage av enorme dimensjoner.

- En japansk hage er meget velegnet på små arealer og det behøver ikke å koste så mye.

Sten på sten

■ Pris for japansk hage, skulpturpark og parkeringsplass er beregnet til 2,5 millioner kroner. Bergwitz inviterer til deltakelse.

Et areal på til sammen 7.000 kvadratmeter med skulpturer, moderne lysdesign, tehus, elveløp, trær og parkeringsplass koster. Total ferdigstillelse er planlagt i 2009/2010. Anleggsgartneren har etablert finansieringsprosjektet «sten på sten på Hole».

Hull i en stor belyst vegg - Ho-

le-in-the-wall - kan kjøpes. Det minste hullet har en prislapp på 200 kroner. Hullene nummereres og signeres og blir kjøpers hull til odel og eie. Stein fra Tyrifjorden med påmalt japansk tegn koster fra 20 til 20.000 kroner. 150 personer eller bedrifter kan få sitt navn eller logo på et pleksiglass på steinveggen. Nettauksjon er donerte bilder og malerier er en fjerde mulighet i prosjektet.

-Så langt har vi fått inn 120.000 kroner.

Bergwitz håper flere vil støtte prosjektet.

-Vi trenger hjelp. Gjennom deltakelse kan folk være med

STEIN MED TEGN: Bergwitz tilbyr stein for lommebøker av ulike størrelse i sitt finansieringsprosjekt av japansk hage i Hole.

på å skape et enestående og varig kunstprosjekt, som vil vekke oppsikt og bli av nasjonal - og etter hvert internasjonal -

interesse. Vi mener at hagen vil tiltrekke store anerkjente kunstnere fra inn- og utland.

Japansk hage

- Naturen er fundamentet og inneholder virkemidlene
- Kunsten er å se essensen og estetikken i gjeldende landskap
- En japansk hage er hovedsakelig et sted for meditasjon og rekreasjon
- Subtile kombinasjoner av bare noen få elementer
- Stor oppmerksomhet på planters og gjenstanders unike karaktertrekk
- Buktende stier og overraskelser er karakteristisk
- Grenser kamoufleres og gir illusjon av uendelig rom
- Dyrker minimalisme
- Botanisk hage i Bergen åpner en japansk hage 20. Mai
- Hole Artcenter planlegger å ferdigstille sin japanske hage, skulpturpark og parkeringsanlegg i 2009/2010